

KORRALDUS

13.03.2026 nr DM-127522-34

Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa nr LVIM-014 muutmine

1. OTSUS

Lähtudes Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika (registrikood 10045989) 09.04.2025 esitatud keskkonnaloa taotlusest, võttes aluseks veeseaduse § 191 lg 1, § 187 p 6, maapõuseaduse § 48, § 66 lg 2 p 2, § 67 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1 ja 4 ja lg 4, § 59 lg 2 p 4 ning haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Muuta Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika (registrikood 10045989) kuuluvat Soonuka turbatootmisala keskkonnaluba nr LVIM-014 lähtudes taotlusele järgnevalt:

1.1.1. Pikendada keskkonnaluba nr LVIM-014 maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks 15 aasta võrra ehk kuni 14.03.2040.

1.1.2. Sademe väljalaskme Soonuka turbatoormisala sademevesi 2 koodiga LV046 ning turbatootmisalalt sademevee suublasse juhitava sademeveele lubatud saasteainete piirmäärad (tabel V4) ja väljalaskme seirenõuded (tabel V7) hakkavad loal kehtima juhul kui on teostatud lisauuringud ja määratud meetmed.

1.1.3. Kanda keskkonnaloale mäeeraldise pindalaks 151,47 ha ja kaitise ehk mäeeraldise teenindusmaa pindalaks 235,83 ha ning aastaseks maksimaalseks tootmismahuks 15 tuh t.

1.1.4. Kanda loale 1 ploki vähelagunenud turba aktiivne tarbevaru (aT) kogus 12 tuh t ja 2 ploki hästilagunenud turba aT kogus 538 tuh t; kaevandatava varu vähelagunenud turba kogus 12 tuh t ja hästilagunenud turba 479 tuh t. Varu ja kaevandatava varu kogus seisuga 07.02.2024.

1.1.5. Seada keskkonnaloale kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse alapeatükis 3.4.3 "Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused" toodust.

1.1.6. Määrata kaevandatud maa kasutamise otstarbeks taastuv soo, madal veekogu.

1.1.7. Avalikustada keskkonnaloa muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

1.1.8. Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest Osaühingule Rakvere Põllumajandustehnika.

2. ASJAOLUD

2.1 Taotluse läbivaatamine

Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika (registrikood 10045989, aadress Puiestee tn 2, Sõmeru alevik, Rakvere vald, Lääne-Viru maakond) esitas Keskkonnaametile 26.02.2024 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi KOTKAS) 26.02.2024 numbriga DM-127522-1) keskkonnaloa (nr LVIM-014 muutmise) taotluse. Keskkonnaamet palus taotlust parandada (KOTKAS 18.03.2024 numbriga DM-DM-127522-3). Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika 09.04.2025 esitatud taotluse (KOTKAS 09.04.2025 numbriga DM-127522-15), võttis Keskkonnaamet menetlusse 30.04.2025 kirjaga nr DM-127522-17.

Taotletav Soonuka turbatootmisala asub Lääne-Virumaal Vinni vallas Soonuka külas Soonuka turbaraba katastriüksusel (90004:003:0520) riigi omandisse kuuluval kinnistul. Riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Saara maardla (registrikaart nr 249) Soonuka turbatootmisala aktiivse tarbevaru plokki 1 ja 2. Tegemist on olemasoleva keskkonnaloa nr LVIM-014 muutmisega. Mäeeraldise teenindusmaa pindala on 235,83 ha, sealhulgas mäeeraldise pindala on 151,47 ha.

Mäeeraldisega seotud varu on järgmine:

Plokk 1 vähelagunenud turba varu on 12 tuh t (sealhulgas kaevandatav varu on 12 tuh t) ja Plokk 2 hästilagunenud turba varu on 538 tuh t (sealhulgas kaevandatav varu on 479 tuh t).

Maavara kaevandamise maksimaalseks aastamääraks on 15 tuh t. Maavara kasutusalaadeks on aiandus ja põllumajandus. Taotletakse keskkonnaloa pikendamist 30 aastat. Kaevandatud maa korrastamise otstarve on taastuv soo, madal veekogu ja metsamaa.

Keskkonnaloal LVIM-014 soovitakse vee erikasutuse loa osa taotlusega lisada üks väljalase, mille vesi suubub Rasivere oja (suubla kood VEE1073200) nagu keskkonnaloa olemasolev väljalask koodiga LV012.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseadusele (MaaPS), keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning kas koos taotlusega oli esitatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6¹ lõike 1 kohane teave.

Riigilõiv kokku 760 eurot on tasutud 26.04.2024 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkt 1 ja 4 ning lõike 3 kohaselt.

Taotluse menetlusse võtmine

Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika esitas 26.02.2024 Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa muutmistaotluse. Keskkonnaamet esitas 18.03.2024 kirjaga nr DM-127522-3 ülevaatuses leitud puuduste kohta. Kirjas paluti hinnata tegevuse käigus tekkida võivate saasteainete heitkoguseid ja võrrelda neid keskkonnaministri 14.12.2016 määruse nr 67. Künniskoguste ületamisel palusime täita keskkonnaloa taotluse "5. Eriosa - Õhk" Tähtajaks anti 18.04.2024.

Taotleja palus mitmeid kordi vastamise tähtaja pikendamist tulenevalt koostatava turba õhuheitmete arvutamise metoodika töö valmimise aja pikenemisega. Seejuures viimases tähtaja pikendamist soovivas kirjas paluti taotluse täiendamise pikendamist kuni 30.06.2025 (KOTKAS 30.12.2024 numbriga DM-127522-12), millele vastati 31.12.2024 kirjas nr DM-127522-13, kus Keskkonnaamet juhtis tähelepanu, et Soonuka turbatootmisala keskkonnaluba nr LVIM-014 kehtib kuni 14.03.2025. Samuti märgiti, et kuigi maapõueseaduse § 67 lg 7 alusel saab Keskkonnaamet menetluse lõpetamise ajaks pikendada keskkonnaloa nr LVIM-014 kehtivust maksimaalselt ühe aasta võrra, võib täiendav parandustaotluse esitamise tähtaja pikendamine tuua kaasa olukorra, kus Keskkonnaamet ei jõua keskkonnaloa kehtivuse pikendamist lõpuni menetleda ning keskkonnaluba nr LVIM-014 kaotab kehtivuse.

12.03.2025 esitas Rakvere Põllumajandustehnika OÜ taotluse, kus sooviti loa pikendamist ühe aasta võrra menetluse ajaks (KOTKAS numbriga DM-127522-14).

12.03.2025 korraldusega nr DM-131569-1 pikendati Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa kehtivust MaaPS § 67 lg 7 alusel.

09.04.2025 esitas Rakvere Põllumajandustehnika OÜ täiendatud keskkonnaloa muutmistaotluse – seejuures esitati turbatolmu arvutuskäik vastavalt metoodikale, mille järgi on vajalik lisada loale õhu eriosa aga taotluses seda ei ole.

30.04.2025 kirjaga nr DM-127522-17 võttis Keskkonnaamet taotluse menetlusse arvestades, et õhu eriosa on loale vaja siiski lisada.

Piirangud mäeeraldise mõjuraadiuses

Keskkonnaloa andmise taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Eesti Geoloogiateenistus 16.04.2025 kiri nr 13-1/25-656).

Mäeeraldisest ~1,3 km kaugusel läänes paikneb Rakvere-Luige tugimaantee nr 21 ning ~2 km kaugusel kirdes paikneb Rasivere tee nr 17203. Soonuka turbatootmisala mäeeraldis on nimetatud teedega ühendatud kohalike kruusateede kaudu ning sealt toimub turba väljavedu.

Soonuka turbatootmisala jääb Rakvere linnast ~23 km ning Roela alevikust ~1 km kaugusele kagusse. 500 meetri raadiuses asuvate hoonetega kinnistute lähima elu- või ühiskondliku hoone

kaugused Soonuka turbatootmisala teenindusmaast on toodud alljärgnevalt:

- Vommi (90004:003:0070) hoone kaugus ~408 m
- Kura (90004:003:0411) hoone kaugus ~442 m
- Väike-Nurme (90101:001:0603) hoone kaugus ~481 m
- Repsi (90004:003:1281) hoone kaugus ~497 m

Lähimad looduslikud veekogud on mäeeraldisest vahetult kirdes asuv Saara raba laugas (Eesti Looduse Infosüsteemi, edaspidi EELIS kood VEE2033720), ~450 m kaugusel kirdes asuv Rasivere oja (EELIS kood VEE1073200) ning ~650 m kaugusel loodes asuv Liiva oja (EELIS kood VEE1073300). Mäeeraldist ümbritseb idast maaparandussüsteemi reguleeriv võrk Ädara/ÜP-106 Roela (MPS kood 1107320010010). Turbatootmisala kuivendusvõrgu eesvooluks on Anguse jõgi (EELIS kood VEE1073100), kuhu juhitakse kuivendust vett läbi Rasivere oja ja Ädara/ÜP106 Roela maaparandussüsteemi.

Taotletav mäeeraldis (90004:003:0520) ei kattu Natura 2000 alaga. Mäeeraldisest umbes 6 km kaugusele jääb Tudusoo loodus- ja linnuala. Mäeeraldises umbes 2 km kaugusele jääb Mõdriku-Roela loodusala. Soonuka turbamaardla teenindusmaast 500 meetri raadiuses ei esine muinsuskaitsealuseid objekte.

Soonuka turbatootmisala lõunaosas on inventeeritud 21.08.1997 Natura elupaigatüüp rabad (7110*) – ala kattub 9,46 ha osas mäeeraldisest teenindusmaaga.

Mäeeraldisele ja selle teenindusmaale jääb tedre (*Lyrurus tetrix*) (KLO9130826) elupaik.

Metsise (*Tetrao urogallus*, II kaitsekategooria kaitsealune liik) (KLO9133994) elupaik kogu suurusega 861,26 ha kattub keskkonnaregistri EELIS andmetel 36,10 ha ulatuse turbatootmisala mäeeraldisest teenindusmaaga ja sellest 500 m mõjuraadiusesse mäeeraldisest teenindusmaast jääb 291,58 ha. Saara metsise püsielupaik (KLO300062) asub umbes 450 m mäeeraldisest, ligidal asuvad ka kaks mängupaika (umbes 250 m ja 1 km kaugusel).

2.2 Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 26.02.2024 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu kohe selle pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Vinni Vallavalitsusele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Keskkonnavalitsuse taotlus on 30.04.2025 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (KeÜS § 47 lg 2). Keskkonnaamet teavitas 30.04.2025 kirjaga nr DM-127522-17 piirinaabreid ja mõjutatud isikuid keskkonnavalitsuse taotluse menetluse võtmisest (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igal ajal õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalikustamise esitas üks eraisik Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa (nr LVIM-014) muutmistaotluse vastuväited (KOTKAS 29.05.2025 numbriga DM-127522-20). Keskkonnaamet vastas kirjale 01.07.2025 kirjaga nr DM-127522-24 ja lubas kirjas välja toodud raba ja tee kasutamise ning veetaseme ja vee kvaliteedi teemasid käsitleda keskkonnamõju hindamise eelhinnangus. Lisaks tehti ettepanek avaliku arutelu korraldamiseks peale keskkonnamõju eelhinnangu valmimist.

Keskkonnaamet küsis 30.04.2025 kirjaga nr DM-127522-18 Vinni Vallavalitsuselt Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa (nr LVIM-014) muutmistaotluse osas kohaliku omavalitsuse arvamust.

Vinni Vallavalitsus saatis Keskkonnaametile 26.06.2025 Vinni Vallavolikogu 19.06.2025 otsuse nr 22. Otsuses tehti lähtudes kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 2 ja maapõueseaduse § 49 lg 6 alusel järgmine otsus:

1. Nõustuda Soonuka turbatootmisalal kaevandamisloa andmisega Osaühingule Rakvere Põllumajandustehnika järgmistel tingimustel:

1.1. pikendada keskkonnaluba nr LVIM-014 kuni 15 aastat;

1.2. keskkonnaloa taotleja peab korraldama iga-aastase kaevude veetaseme seire kaevandamisalast 1 km raadiusesse jäävatel hoonestatud kinnistutel. Seire tulemused esitatakse Vinni Vallavalitsusele ja hoonestatud kinnistute omanikele.

Kui seire käigus selgub oht, et kaevandamistegevuse tulemusena võib alaneda turbatootmisala mõjupiirkonnas (1 km raadius) olevates kaevudes veetase tarbimist mittevõimaldavale tasemele, tuleb ennetavalt kaevandajal need asendada sügavamatest veekihtidest toituvate kaevudega.

Keskkonnaamet küsis 12.05.2025 kirjaga nr DM-127522-19 Maa- ja Ruumiametilt Soonuka turbatootmisalal Osaühingu Rakvere Põllumajandustehnika vee erikasutusele kooskõlastust.

Maa- ja Ruumiamet vastas 06.06.2025 kirjaga nr 6.2-2/23257 (KOTKAS 09.06.2025 numbriga DM-127522-21) ja andis kooskõlastuse järgnevatel tingimustel:

1. Tuleb tagada maaparandusehitiste ja -rajatiste korrashoid ning toimimisvõime (MaaParS § 47 ja § 49 lg 1 p 1).
2. Rajatavate settetiikide ja/või voolulaiendite mõõtmed ja puhastusvõime peab vastama turbatootmise maa-alalt juhitava vee kogusele.
3. Planeerida settetiikide puhastamise tihedus vastavalt kuivendusvees sisalduva hõljumi ja sette kogusele ning settetiigi mõõtmetele.
4. Jälgida maaparandusehitiste kuivenduskraavide ja eesvoolude, mille kaudu turbatootmisalalt kuivendust vett välja juhitakse, seisundit, et vajadusel koostöös maaparandussüsteemi omaniku(de)ga korraldada hoiutööd või nende tööde hüvitamine.

Loa andja teavitas 16.02.2026 loa andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (KOTKAS 16.02.2026 numbriga DM-127522-25) (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4). Loa andmise otsusele lisati keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu

lisana seisukoha võtmiseks (KeHJS § 11 lõike 2²). Eelnõudega seotud seisukohad paluti esitada hiljemalt 02.03.2026. Eelnõude osas toimus avalik arutelu 04.03.2026 (arutelu protokoll on registreeritud KOTKAS 09.03.2026 numbriga DM-127522-28).

Eelnõudele esitati ettepanekuid avalikul arutelul 04.03.2026 (vt korralduse peatükist 3.5.).

Loa andja täiendas keskkonnaloa eelnõud 04.03.2026 toimunud avaliku järgselt muutes kõrvaltingimust nr 8.

HMS § 49 lõige 4 sätestab, et kui eelnõud või taotlust muudetakse pärast väljapanekut isiku kahjuks, kelle õigusi eelnõu või taotlus puudutab, teavitab haldusorgan teda sellest ning annab talle võimaluse tutvuda eelnõu või taotlusega ja esitada selle kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Arvestades asjaolu, et Soonuka turbatootmisala loa kehtivus lõppeb 13.03.2026 küsiti kõrvaltingimuse muutmise nõusolekut Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika lühikese tähtajaga 11.03.2026 kirjaga nr DM-127522-29.

Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika saatis Keskkonnaametile 12.03.2026 kirja (registreeritud KOTKAS 12.03.2026 numbriga DM-127522-32) järgmiselt:

Käesolevaga kinnitame, et OÜ Rakvere Põllumajandustehnika on nõus Soonuka turbatootmise keskkonnaloa loa eelnõus (registreeritud KOTKAS 16.02.2026 numbriga DM-127522-25) toodud kõrvaltingimuse nr 8 sõnastuse muutmisega.

2.3 Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

Keskkonnaamet jättis 12.03.2026 kirjaga nr DM-127522-33 "Soonuka turbatootmisala maavara kaevandamise keskkonnaloa nr LVIM-014 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine" algatamata KMH Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnaloa kõrvaltingimustena (vt p 3.4.).

3. KAALUTLUSED

3.1 Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval

pärast KeHJS § 6¹ lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja. MaaPS § 48 kohaselt annab maavara kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet, seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS-e tähenduses.

KeHJS § 6 lõike 2 punkti 2, § 6¹ lõike 3, § 11 lõigete 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lõike 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 11 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas turba kaevandamine kuni 150 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet käsitles eelhindangus (KOTKAS 12.03.2026 number DM-127522-33), keskkonnaloa muutmise taotlust ja leidis, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, kuna:

1. Ebasoodne mõju Natura 2000 loodus- ja linnualadele ning kaitsealadele on välistatud kuna alasid ei ole mäeeraldise mõjuraadiuses;
2. Kavandatava kaevandamisega ei mõjutata oluliselt ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte, kui jälgitakse kõiki keskkonnaloa ja seadusandluse nõudeid (sh looduskaitseadusest tulenevaid nõudeid);
3. Ümbruskonna tundlike alade ja asustuse piirmäärasid müra osas ei ületata;
4. Sademevee väljalasku „Soonuka turbatoormisala sademevesi 2“ (kood LV046) rajamise osas esitatakse tingimused, mis arvestavad asjaoluga, et antud väljalask võib muuta väljakujunenud veerežiimi ja mõju ulatuse hindamiseks, peab teostama lisa hüdrogeoloogilist uuringud ning alles siis saab järeldusi tuua kas kaevandamine mõjutab või ei mõjuta väljakujunenud veerežiimi.
5. Looduslik maastik kaevandamistööde käigus on juba hävinud, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega peale kaevandamistegevuse lõpetamist.

KMH eelhindang arvestas mõju olulisuse käsitluses käesoleva keskkonnaloa kõrvaltingimuste rakendamist. Sealjuures KMH eelhindangu raames tehti ettepanek uuringu osas, mille alusel lisati keskkonnaloale kõrvaltingimused nr 8 ja 9.

3.2 Kaalutlused loa muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse Soonuka turbatootmisalale maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks antud keskkonnaluba nr LVIM-014.

3.2.1 Maavara kaevandamine

3.2.1.1 Lubatav tegevus

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vaja maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse

maavara kaevandamise keskkonnaloo andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloo saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lõike 2 punkti 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 67 lõike 1 kohaselt, kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks. Turba kaevandamise lubade kehtivust võib pikendada 30 aasta kaupa kuni kaevandatava maavara ammendumiseni.

Käesoleval juhul taotletakse loa kehtivusaja pikendamist 30 aasta võrra. Peatükis 3.4.1 toodud Vinni Vallavolikogu 19.06.2025 otsuse nr 22 kohaselt pikendatakse praegu luba 15 aastat.

Turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba anda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alale või maardlale. Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Soonuka turbatootmisala on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ §-s 2 nimetatud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja. Kuna kaevandamiseks sobivad turbaalad tuleb ammendumisel korrastada, on otstarbekas Soonuka turbatootmisala kaevandamisega jätkata ja keskkonnaloo pikendamine on põhjendatud, vältimaks uute alade avamise vajadust ning lootes, et turbatootmise lõppedes saab ala korrastada.

Jääkvaru arvestus on vormistatud Saara turbamaardla Soonuka turbatootmisala jääkvaru uuringu aruandes (varu seisuga 30.11.2023), maavaravaru arvele võtmise otsuse number 1-17/24/337.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloo andja kaevandamise keskkonnaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Soonuka turbatootmisala keskkonnaloo (nr LVIM-014) muutmise taotluse 30.04.2025 kirjaga nr DM-127522-18 Vinni Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 30.06.2025. Vinni Vallavolikogu 19.06.2025 otsuse nr 22 (KOTKAS 26.06.2025 numbriga DM-127522-22) kohaselt nõustuti loa muutmise taotlusega järgmistel tingimustel:

1. pikendada keskkonnaluba nr LVIM-014 kuni 15 aastat;
2. keskkonnaloo taotleja peab korraldama iga-aastase kaevude veetaseme seire kaevandamisalast 1 km raadiusesse jäävatel hoonestatud kinnistutel. Seire tulemused esitatakse Vinni Vallavalitsusele ja hoonestatud kinnistute omanikele.

Kui seire käigus selgub oht, et kaevandamistegevuse tulemusena võib alaneda turbatootmisala mõjupiirkonnas (1 km raadius) olevates kaevudes veetase tarbimist mittevõimaldavale tasemele,

tuleb ennetavalt kaevandajal need asendada sügavamatest veekihtidest toituvate kaevudega.

Keskkonnaamet edastav Vinni Vallavolikogu tingimusliku arvamuse taotlejale 26.06.2025 kirjaga nr DM-127522-23. Taotleja ei esitanud arvamuse osas omapoolset seisukohta.

Seega pikendab Keskkonnaamet Soonuka turbatootmisala loa kehtivusaega 15 aasta võrra.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmekava, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekavade kohta. Soonuka turbatootmisala keskkonnala nr LVIM-014 muutmise taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjäätmekava ei teki. Turba tootmisel lasundist välja tulevad kändud korjatakse kokku, kuivatatakse maksimaalselt 3 aastat ja realiseeritakse töötlemata küttepuiduna või kasutatakse olemasoleva taristu hooldamiseks või uue taristu rajamiseks. Sugekihti kasutatakse olemasoleva taristu hooldamiseks.

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnalaale jäätmekavade eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmekava siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnalaale juurde jäätmekavade eriosa.

Saara turbamaardla piires asuval Soonuka turbatootmisalal on juba varasema tegevuse käigus rajatud on kuivenduskraavid ja väljaveoteed.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnala taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Soonuka turbatootmisala turba kaevandamisega jätkamine. Taotluses on toodud, et Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika on turba tootmisega tegelev ettevõtte, kes kaevandab aiandus ja põllumajandus Saara turbamaardlas Soonuka turbatootmisalal (keskkonnala nr LVIM-014). Olemasoleva keskkonnala kehtivusaja jooksul ei ole maavara võimalik ammendada, millest tulenevalt soovib taotleja pikendada olemasoleva loa kehtivusaega 30 aastaks.

Soonuka maardlas on turvast kaevandatud pikaajaliselt ning võimalikud turbatootmisega kaasnevad mõjud on üldjoontes avaldunud. Taotletava mäeeraldise puhul on tegemist pikaajaliselt töös olnud tootmisalaga, mille tõttu on selles piirkonnas taristu tootmiseks juba rajatud, kooritud sugekiht ning rajatud kuivendusvõrk.

3.2.2 Vee erikasutus

3.2.2.1 Lubatav tegevus

Veeluba (keskkonnaluba) on kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt (veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 187 punkt 6). Soonuka turbatootmisala vee erikasutus (sademevee suublasse juhtimine) on reguleeritud keskkonnala nr LVIM-014 vee eriosas. Loa muutmisel taotletakse ühe sademevee väljalaskme lisamist. Turbatootmisalalt plaanitakse

lisavesi juhtida Ädara/ÜP106 Roela (MS 1107320010010/ ehitis 001) maaparandusehitise kuivenduskraavidesse ja sealt edasi Rasivere oja (EELIS kood VEE1073200).

3.2.2.2. Nõuded vee erikasutusele

Turbatootmisala kuivendus- ja sademevett juhitakse ära väljalaskmega Soonuka turbatootmisala sademevesi (kood LV012). Turbatootmisalalt ärajuhitud arvutuslik aastane vooluhulk on ca on ~295 tuh m³. Turbatootmisalalt ärajuhitud vesi puhastatakse settetiikides. Kuivendusvee suubla on Rasivere oja, mis suubub edasi Anguse jõkke (EELIS kood VEE1073100).

Keskkonnaloa muutmistaotluse nr T-KL/1022955-2 kohaselt on lisatava sademevee väljalaskme (Soonuka turbatoormisala sademevesi 2 (kood LV046) asukoht ja seirekoht Soonuka turbaraba kinnistul (katastritunnus 90004:003:0520), koordinaatidega X: 6567843 ja Y: 655643.

06.06.2025 kirjas nr 6.2-2/23257 (KOTKAS 09.06.2025 numbriga DM-127522-21) on Maa- ja Ruumiamet andnud tingimusliku kooskõlastuse Soonuka turbatootmisala vee erikasutusele, mis on peatükis 3.4.3 toodud keskkonnaloale kantavate kõrvaltingimustena.

Turbatootmisalalt suublasse juhitava sademevee nõuded tulenevad veeseadusest ning määrusest nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“. Kehtival loal on väljalaskmel Soonuka turbatootmisala sademevesi (kood LV012) määratud järgmised lubatud saasteainete piirväärtused: biokeemiline hapnikutarve 15 mgO₂/l, heljum 40 mg/l, naftasaadused 5 mg/l, üldlämmastik 45 mg/l, üldfosfor 1 mg/l. Keskkonnaloa muutmisel Keskkonnaamet neid ei muuda. Väljalaskme seire sagedus on loal üks kord poolaastas (II ja III kvartalis), mil tuleb seirata suublasse juhitud vees biokeemilist hapnikutarvet, pH, heljumi, üldlämmastiku, üldfosfori sisaldust. Üks kord aastas (III kvartalis) tuleb seirata naftasaaduste (süsivesinikud C10-C40) sisaldust. Keskkonnaamet määrab Soonuka turbatoormisala sademevesi 2 (kood LV046) seire sageduseks üks kord poolaastas (II ja III kvartalis), mil tuleb seirata suublasse juhitud vees biokeemilist hapnikutarvet, pH, heljumi, üldlämmastiku, üldfosfori sisaldust. Üks kord aastas (III kvartalis) tuleb seirata naftasaaduste (süsivesinikud C10-C40) sisaldust.

Keskkonnaloas nr LVIM-014 on kohustuste perioodil teostatud veeseiret alates 22.06.2020-30.06.2020 Rasivere ojas ning väljalaskme omaseire analüüsiaktide põhjal ei ole piirväärtuste ületamisi olnud. Seega vastab suublasse juhitava kuivendusvee saastenaõtjate sisaldus keskkonnaloa nõuetele. Keskkonnaamet ei pea vajalikuks seire nõudeid muuta.

Kehtival loal ei ole lubatud vooluhulkasid määratud. Keskkonnaamet ei määra loas kuivendusveele lubatud vooluhulga kvartaalseid koguseid vastavalt loa taotlusele, sest kuivendusvee kogus sõltub sademetest ning lumesulamisveest, mille tekkimise koguse üle puudub ettevõtte kontroll. Arvutuslik Soonuka turbatootmisalalt ärajuhitud kuivendusvee kogus on kuni ~295 tuh m³ aastas ~295 tuh m³. Loale märgitakse aastane kogus väljalaskmete kaupa läbi väljalaskme (LV012) kuni 206 000 m³/a ja läbi väljalaskme (LV046) 89 000 m³/a (määrus nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning

keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis” lisa 3 p 4.6). Suublasse juhitud vooluhulgad määratakse arvutuslikult.

Vastavalt eelhindangule ei ole sademevee väljalaskme „Soonuka turbatoormisala sademevesi 2“ (kood LV046) rajamine Soonuka turbatoormisala mäeeraldise kagunurka lubatud enne hüdrogeoloogiliste uuringute läbiviimist ning kuivenduse mõju hindamist. Uue sademevee väljalaskme rajamine on võimalik üksnes juhul, kui uuringute tulemuste põhjal on tõendatud, et kavandatud tegevus ei põhjusta negatiivset mõju Soonuka turbatoormisala mäeeraldise lõunaosale, kus asub Natura elupaik looduslikud rabad (7110*).

Ülejäänud muudetava keskkonnaloa nr LVIM-014 vee osas määratud nõuded ja kohustused jäävad kehtima.

3.2.3. Jäätmete käitlemine

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Soonuka turbatoormisala keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjäätmeid ei teki. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada lisamiseks loale.

3.2.4. Saasteainete viimine paiksest heiteallikast välisõhku

Keskkonnaloa taotluse kohase välisõhu heite arvutuste järgi on vaja loale lisada õhuosa. Õhu eriosa nõue on toodud käesoleva loa kõrvaltingimuses ja seda on käsitletud ka keskkonnamõju eelhindangus. Vastavalt sellele peab pärast loa väljastamist ettevõtte esitama uued välisõhu heite arvutused hindamiseks, kas õhuosa on loale vaja ja esitama taotluse välisõhu eriosa lisamiseks loale.

3.3 Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Soonuka turbatoormisala mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Turba kaevandamisega kaasnevad märkimisväärsed keskkonnahäiringud, mille vältimist tuleb MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 rakendamisel käsitleda riigi huvina. Selliseid häiringuid võib lubada üksnes tingimusel, et need on proportsionaalsed

võrreldes kasuga, mida kaevandamisest saadakse. KeÜS § 52 lõike 1 punktist 7 tuleneva keeldumise aluse puhul ei tule hinnata ainult seda, kas kaevandataval turbal on kasutusotsarve, vaid ka seda, kas loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav. Turba kaevandamisel ei kasutata turvast üksnes loodusvarana, vaid mõjutatakse ökosüsteemi tervikuna. Looduslikus seisundis raba pakub peale turbaga varustamise muid olulisi looduse hüvesid (n-ö ökosüsteemide teenuseid), nt puhta vee säilitamine ja süsiniku sidumine.

Keskkonnaloa andmisel või muutmisel (sh pikendamisel) turba kaevandamiseks kaalutakse, mis võiks olla hinnanguliselt taotletava tegevusega kaasnedav kahju ökosüsteemide teenustele ning kas kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus kaevandatud turba kohta kaalub üles potentsiaalse kaevandamisega ökosüsteemidele tekitatava kahju. Ökosüsteemide teenuste hindamiseks kasutati mudelit, mis on välja töötatud Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli 2023. aastal valminud Eesti maismaaökosüsteemide hüvede (ökosüsteemide teenuste) sotsiaalmajandusliku väärtuste üleriigilisel hindamisel ja kaardistamisel tehnilises lõpparuandes toodud materjale kasutades mõningate kohandustega mõju hindamiseks turba kaevandamisele. Keskkonnaametile esitatud taotluse kohaselt kaevandatavat turvast ei plaanita kasutada energeetikasektoris energia saamise eesmärgil. Seega liigitub antud juhul tegevus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorisse (tuntud ka kui LULUCF sektorisse).

Analüüsi tulemusena selgus, et taotletav turbatootmisala jäi mudelarvutuses seitsme standardiseeritud teenuse keskvärtuses seisundiklassi nr 1,9, mille alusel liigitatakse see ökosüsteemiteenuste seisundiklassi „vilets“. Sellises seisundiklassis oleval alal kaevandamisel saadav eeldatav lisandväärtus peab olema võrdväärne ökoloogilise kahjuga.

Ökosüsteemide teenuste rahaliseks väärtuseks taotletaval alal saadi 32 493 681 eurot. Taotluse kohaselt on kaevandatava hästilagunenud turba kogus 479 tuhat tonni ning kaevandatava vähelagunenud turba kogus 12 tuhat tonni. Suur osa Eestis kaevandatud turbast eksporditakse põllumajandussaaduste kasvatamiseks teistes riikides, ning seega üldist panust toidu julgeolekusse globaalselt on raske rahas väärtustada. Võttes aluseks Kliimaministeeriumis valmiva turba tootmise majandusanalüüsi andmed seisuga 04.09.2024, võiks lisandväärtus Eestis tonni kaevandatud turba kohta olla 46,4 eurot. Arvestades taotluses toodud kaevandatava turba koguseid, saadi eeldatavaks lisandväärtuseks kaevandamisel 22 782 400 eurot.

Keskkonnaameti hinnangul seega eeldatav kaevandamisel saadav rahaline kasu on väiksem kui ökoloogiline kahju. Kuna ala on juba kaevandamiseks avatud ning taotletavalt mäeeraldiselt on varasemalt juba kaevandatud, siis kaalutluse tulemusel leiti, et loodusvara kasutus on maavara lõpuni ammendamine ja ala korrastamine on otstarbekas ja säästlik ning sellest kaalutlusest lähtuvalt loa pikendamiseks keeldumise alust ei esine.

Keskkonnaloa andja keeldub keskkonnaloa andmisest, kui loa alusel kavandatava tegevuse käigus kasutatakse loodusvarasid ebaotstarbekalt või põhjustatakse loodusvarade seisundi olulist halvenemist, arvestades taastuva ja taastumatu loodusvara säästva kasutamise põhimõtet (MaaPS § 55 lõige 1 koosmõjus KeÜS § 52 lõike 1 punktiga 7). MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust Keskkonnaameti hinnangul käesoleval juhul ei esine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnanaloe andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnanaloe andmisega. Vinni Vallavolikogu 19.06.2025 otsusega nr 22 nõustuti tingimuslikult kaevandamisloa andmisega Osaühingule Rakvere Põllumajandustehnika Soonuka turbatootmisalale. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnanaloe andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnanaloe alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 12.03.2026 otsusega nr DM-127522-33 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika ei ole seisuga 13.03.2026 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55, VeeS § 192).

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.4 Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muuhulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud hüve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnanaloe eriosades vastavalt asjakohasusele.

Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga, mille kasutamiseks sõlmitakse rendileping peale keskkonnaloa alusel.

3.4.1 Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Vinni Vallavolikogu 19.06.2025 otsuse nr 22 kohaselt lähtudes kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 2 ja maapõueseaduse § 49 lg 6 alusel anti otsuses tingimused järgnevalt:

1. Nõustuda Soonuka turbatootmisalal kaevandamisloa andmisega Osäühingule Rakvere Põllumajandustehnika järgmistel tingimustel:

1.1. pikendada keskkonnaluba nr LVIM-014 kuni 15 aastat;

1.2. keskkonnaloa taotleja peab korraldama iga-aastase kaevude veetaseme seire kaevandamisalast 1 km raadiusesse jäävatel hoonestatud kinnistutel. Seire tulemused esitatakse Vinni Vallavalitsusele ja hoonestatud kinnistute omanikele.

Kui seire käigus selgub oht, et kaevandamistegevuse tulemusena võib alaneda turbatootmisala mõjupiirkonnas (1 km raadius) olevates kaevudes veetase tarbimist mittevõimaldavale tasemele, tuleb ennetavalt kaevandajal need asendada sügavamatest veekihtidest toituvate kaevudega.

Loa muutmisel arvestatakse kohaliku omavalitsuse poolt seatud tingimustega.

3.4.2 Eelhindangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhindangu ning otsustanud 12.03.2026 kirjaga nr DM-127522-33 Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhindangus keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada. Leevendusmeetmete juures arvestati ka Maa- ja Ruumiameti 06.06.2025 kirjaga nr 6.2-2/23257 (KOTKAS 09.06.2025 numbriga DM-127522-21) esitatud kooskõlastuse tingimustega (peatükis 2.2) ja kohaliku omavalitsuse esitatud tingimustega (peatükis 3.4.1). Peatükis 3.4.3 toodud kõrvaltingimused 1 ja 8-12 tulenevad eelhindangus tulnud kaalutustest. Kõrvaltingimused 2-5 tulenevad Maa- ja Ruumiameti kooskõlastustest ning 6 ja 7 tulenevad kohaliku omavalitsuse tingimustest.

Kehtivale loale on kantud järgmine tingimus: Karjääri maa korrastatakse metsamaaks ja veekoguks. Eelhindangus jõudis Keskkonnaamet järeldusele, et ala tuleks korrastada taastuvaks sooks ja madalaks veekoguks. Seega eemaldatakse kehtival loal olev tingimus ning loale kantakse korrastamise suunaks taastuv soo ja madal veekogu.

3.4.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Kehtival keskkonnaloal oli seatud vaid üks kõrvaltingimus: 1. Karjääri maa korrastatakse metsamaaks ja veekoguks. Käesoleva keskkonnaloa pikendamise menetluse käigus koostatud

keskkonnamõju eelhindangus esitatud kaalutluste alusel lisab Keskkonnaamet keskkonnahäiringute leevendamiseks keskkonnaloale järgmised kõrvaltingimused:

1. Minimeerimaks võimaliku reostuse teket, tuleb kaevandamis- ja töötlemistehnika korrasolu regulaarselt kontrollida ja masinate hooldustöid teha ainult selleks ette nähtud spetsiaalsel hooldusplatsidel (kus esmased reostustõrjevahendid peavad olema kohe saadaval) või väljaspool mäeeraldist selleks ette nähtud kohtades.
2. Tuleb tagada maaparandusehitiste ja -rajatiste korrashoid ning toimimisvõime (MaaParS § 47 ja § 49 lg 1 p 1).
3. Rajatavate settetiikide ja/või voolulaiendite mõõtmed ja puhastusvõime peab vastama turbatootmise maa-alalt juhitava vee kogusele.
4. Planeerida settetiikide puhastamise tihedus vastavalt kuivendusvees sisalduva hõljumi ja sette kogusele ning settetiigi mõõtmetele.
5. Jälgida maaparandusehitiste kuivenduskraavide ja eesvoolude, mille kaudu turbatootmisalalt kuivendusvett välja juhitakse, seisundit, et vajadusel koostöös maaparandussüsteemi omaniku(de)ga korraldada hoiutööd või nende tööde hüvitamine.
6. Keskkonnaloa omaja peab korraldama iga-aastase kaevude veetaseme seire kaevandamisalast 1 km raadiusesse jäävatel hoonestatud kinnistutel. Seire tulemused esitada Keskkonnaametile, Vinni Vallavalitsusele ja kinnistute omanikele.
7. Kui seire käigus selgub oht, et kaevandamistegevuse tulemusena võib alaneda turbatootmisala mõjupiirkonnas (1 km raadius) olevates kaevudes veetase tarbimist mittevõimaldavale tasemele, tuleb ennetavalt kaevandajal need asendada sügavamatest veekihtidest toituvate kaevudega.
8. Sademevee väljalaskme „Soonuka turbatootmisala sademevesi 2“ (kood LV046) rajamine Soonuka turbatootmisala mäeeraldise kagunurka ei ole lubatud enne hüdrogeoloogiliste uuringute läbiviimist ning kuivendusmõju hindamist. Uue sademevee väljalaskme rajamine on võimalik üksnes juhul, kui uuringute tulemuste põhjal on tõendatud, et kavandatav tegevus ei põhjusta negatiivset mõju Soonuka turbatootmisala mäeeraldise lõunaosale, kus asub Natura elupaik looduslikud rabad (7110*). Hüdrogeoloogilise uuringu raames tuleb hinnata ka Soonuka turbatootmisala teenindusala 1 km raadiuses paiknevate hoonestatud kinnistute veehaardeid. Selleks tuleb koguda andmed kaevude seisundi, veetaseme ja veekvaliteedi kohta ning hinnata võimalikke veekvaliteedi mittevastavuse põhjuseid.
9. Keskkonnaloa raames on vajalik seirata veetaset mäeeraldisest lõuna-kagu suunas asuvas loodusdirektiivi elupaigaks looduslikud rabad (7110*) kvalifitseeruva rabaosa turbalasundis. Seiresagedus ja -metoodika tuleb kooskõlastada Keskkonnaametiga 6 kuu jooksul peale käesoleva loa muutmist. Seire tulemusel halvenemist täheldades peab üle vaatama keskkonnaloa järgsed tegevused.
10. Turbatootmisalal ei tohi metsise põhilisel mänguperioodil (15.03 - 15.05) alates õhtul kella 18:00 kuni hommikul kella 9:00 teha töid, mis põhjustavad metsise elupaigas (Saara metsise püsielupaik KLO3000627) maa peal müra rohkem kui 45 dB või müratase suureneb rohkem kui 10 dB.
- Metsiste elupaikades tuleb teostada seiret vastavalt Keskkonnaameti kooskõlastatud seirekavale. Vastavalt Keskkonnaameti ettepanekutele tuleb seirekava jooksvalt täiendada ja/või muuta. Vastavalt seire tulemustele tuleb vajadusel üle vaadata leevendusmeetmed metsiste kaitsmiseks.
11. Soonuka turbatootmisala korrastamisprojekti koostamisse tuleb kaasata märgalade taastamist tundev ekspert.

12. Loa omaja on kohustatud 1,5 a peale käesoleva loa muutmist esitama uued saasteainete heitkoguste arvutused ning kohustus välisõhu eriosa täitmiseks, seega lasub loa omajal kohustus esitada loa andjale taotlus loa muutmiseks.

3.5 Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Maa- ja Ruumiamet saatis 25.02.2026 kirjaga nr 7-1/25/4477-5 (registreeritud KOTKAS 25.02.2026 numbriga DM-127522-26) oma arvamuse Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa muutmise korralduse ja keskkonnamõju hindamise algatamise otsuse eelnõude kohta. Maa- ja Ruumiameti maaparanduse osakonnal ei olnud täiendavaid ettepanekuid Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa LVIM-014 muutmise korraldusele ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõule.

Loa eelnõule esitati arvamus kohaliku elaniku poolt 04.03.2026 eelnõude avalikul arutelul (arutelu protokoll on registreeritud KOTKAS 09.03.2026 numbriga DM-127522-28). Avaliku arutelu kokkuvõtte Soonuka turbatootmise eelnõude osas oli järgnev:

U.L, kes elab Nurme katastriüksusel (90101:001:0499), Soonuka turbatootmisala lähedal andis teada, et tema kaevus on probleeme suure heljumiga ja suvisel ajal saavad veefiltrid väga kiiresti täis. Samuti on probleeme turbatolmuga.

Õhu kvaliteedi osas selgitati loa kõrvaltingimusi, et Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa eelnõus tingimus nr 12 kohaselt on loa omaja kohustatud 1,5 a peale käesoleva loa muutmist esitama uued saasteainete heitkoguste arvutused ning kohustus välisõhu eriosa täitmiseks, seega lasub loa omajal kohustus esitada loa andjale taotlus loa muutmiseks). Vastavalt tegeletakse tolmu teemadega kõrvaltingimuse nr 12 täitmisel.

Kaevuvee osas lisati avaliku arutelu protokolli otsusse järgnev punkt:

Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa eelnõu kõrvaltingimusi täiendatakse ja lisatakse Soonuka turbatootmisala teenindusala 1 km raadiuses hoonestatud kinnistute kaevude hüdrogeoloogilise uuringu nõue.

Vastavalt eelnevale muudeti keskkonnaloa eelnõuga võrreldes loa eelnõu kõrvaltingimuse nr 8 sõnastust. Sõnastuse muutuse osas andis Osäühing Rakvere Põllumajandustehnika nõusoleku oma 12.03.2026 kirjaga (registreeritud KOTKAS 12.03.2026 numbriga DM-127522-32).

Avaliku arutelu järgselt saatis eraisik K.K teate, et tema ei saanud eelnõude avalikustamise kirja (KOTKAS 16.02.2026 numbriga DM- 127522-25) õigeaegselt kätte, kuna postkasti ei kasutata ja kontrollita talvisel perioodil ning e-kiri ei jõudnud nendeni. K.K märkis, et nende mure oli seotud kaevuveega.

Keskkonnaamet vastas K.K kirjale 12.03.2026 kirjaga nr DM-127522-31. Kirjas selgitati avalikustamise teate saatmise põhimõtteid ja anti info avalikul arutelul tehtud otsustest ning keskkonnaloale lisatavatest veeteemade kõrvaltingimustest.

3.6 Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima LKS, AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis "[Loa omaja meelespea](#)".

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan
5. Vee erikasutusloa taotluse plaan

Kersti Ritsberg
vanemspetsialist
maapõuebüroo